

Universiteit
Leiden
The Netherlands

The role of collective redress actions to achieve full compensation for violations of European Union Competition Law

Juska, Z.

Citation

Juska, Z. (2019, April 23). *The role of collective redress actions to achieve full compensation for violations of European Union Competition Law*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/71940>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/71940>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/71940> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Juska, Z.

Title: The role of collective redress actions to achieve full compensation for violations of European Union Competition Law

Issue Date: 2019-04-23

SAMENVATTING (DUTCH SUMMARY)

Volledige schadeloosstelling voor inbreuken op het EU-mededingingsrecht: de rol van collectieve vorderingen

Het EU-mededingingsrecht heeft als hoofddoelstelling het voorkomen van concurrentievervalsing binnen de interne markt. De handhaving van de mededingingsregels kan zowel publiek- als privaatrechtelijk plaatsvinden. De publiekrechtelijke handhaving beoogt het bestraffen en voorkomen van inbreuken op het mededingingsrecht, in het bijzonder kartelvorming, en is voornamelijk gericht op ontmoediging. Uitgebreide inspanningen ten spijt, is deze handhaving echter niet zo ontmoedigend als vaak wordt aangenomen. De privaatrechtelijke handhaving is in de eerste plaats gericht op herstel. De schadeloosstelling van benadeelden blijft echter vaak uit, met uitzondering van schadevorderingen ingesteld door grote bedrijven in de meest gunstige fora, zoals Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Om deze tekortkoming te verhelpen, heeft de EU richtlijn 2014/104/EU aangenomen inzake schadevorderingen wegens inbreuken op het mededingingsrecht. Het doel van deze richtlijn is het garanderen van de daadwerkelijke uitoefening van het EU-recht op schadevergoeding voor alle benadeelde partijen (zowel de directe als de indirecte afnemer). Door de nadruk te leggen op volledige vergoeding voor alle geleden schade, maakt de EU duidelijk dat ontmoediging slechts een bijwerking is van schadevorderingen, zij het een gunstige bijwerking. Volledige vergoeding van slachtoffers die een geringe schade hebben geleden, wordt echter aanzienlijk bemoeilijkt doordat de richtlijn geen bepalingen bevat inzake collectieve schadevorderingen. In plaats daarvan heeft de Europese Commissie de horizontale Aanbeveling inzake collectieve vorderingen tot schadevergoeding gepubliceerd. Het gaat hier niet om een juridisch bindend document en het heeft om die reden weinig invloed gehad op de lidstaten om de voorgestelde beginselen in de nationale rechtsordes op te nemen. Het feit dat de Commissie elke gelijkenis met het ‘class action’ mechanisme van de Verenigde Staten uit de weg gaat, is bovendien veelzeggend. Dat mechanisme zou aanzetten tot misbruik van procesrecht. Om dergelijk misbruik te voorkomen, werd voorgesteld om in aanzienlijke waarborgen te voorzien. Deze waarborgen zijn echter meteen ook drempels voor het inleiden van collectieve schadevorderingen. Wat er ook van zij, het is duidelijk dat doeltreffende regelingen voor collectief-verhaalmechanismes van vitaal belang zijn om bij te dragen tot volledig herstel bij de private handhaving van het mededingingsrecht van de EU.

Dit proefschrift is gebaseerd op ‘een bundeling van afzonderlijke wetenschappelijke verhandelingen’ onder artikel 13 van het Promotiereglement van de Universiteit Leiden. Het proefschrift bestaat uit 6 hoofdstukken die zijn gepubliceerd in peer-reviewed juridische tijdschriften. De onderzoeksvraag van het proefschrift luidt als volgt:

Kunnen collectieve schadevorderingen bijdragen aan het doel van volledige schadeloosstelling zoals vastgesteld in de richtlijn inzake schadevorderingen wegens inbreuken op het mededingingsrecht? Zo ja, welke mechanismes zouden volledig herstel vanuit een theoretisch en praktisch oogpunt het beste vergemakkelijken? En kunnen deze mechanismes, als bijwerking, bovendien bijdragen aan het doel van ontmoediging?

Om tot een antwoord op deze vraag te komen, is een analyse nodig van verschillende collectieve vorderingen en van de mate waarin ze volledig herstel daadwerkelijk verwezenlijken. Het is bovendien nodig om te beoordelen in hoeverre deze vorderingen kunnen bijdragen aan het doel van ontmoediging door een verhoogde impact op opsporing en aansprakelijkheid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene inleiding, terwijl in hoofdstuk 8 een algemene conclusie staat te lezen.

Hoofdstuk 2 introduceert de bestaande obstakels en tekortkomingen in de handhaving van het mededingingsrecht. Met betrekking tot publiekrechtelijke handhaving worden de ontmoedigende gevolgen van het clementiebeleid en de administratieve (openbare) boetes van de EU besproken. Wat privaatrechtelijke handhaving betreft, wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de belangrijkste obstakels waar slachtoffers mee te maken krijgen bij het instellen van schadevorderingen wegens inbreuken op het mededingingsrecht. Gezien de mogelijke aantrekkelijkheid van collectieve vorderingen met een opt-outsysteem, geeft hoofdstuk 2 weer waarom dit procesmodel kan worden gezien als een mogelijk hulpmiddel om de bestaande tekortkomingen van publiek- en privaatrechtelijke handhaving op te lossen althans te verminderen.

Hoofdstuk 3 gaat verder in op het collectief-verhaalmechanisme van de Verenigde Staten. Het biedt een uitgebreid onderzoek naar de effectiviteit van collectieve vorderingen voor het bereiken van de doelstellingen van herstel en ontmoediging. Het verkent de overheersende controverses in de Verenigde Staten door de opvattingen van zowel voorstanders als tegenstanders van collectieve vorderingen te beoordelen. Het debat over herstel focust op de effectiviteit van collectieve vorderingen met betrekking tot de schadevergoeding van eisers en de vraag of resultaatafhankelijke vergoedingen leiden tot overbetaling van advocaten. Wat ontmoediging betreft, wordt de theorie van de optimale ontmoediging gebruikt ter beoordeling van de impact van collectieve vorderingen op de ontmoediging van het plegen inbreuken.

Hoofdstuk 4 bespreekt de impact van resultaatafhankelijke vergoedingen op de effectiviteit van herstel in collectieve schadevorderingen wegens inbreuken op het mededingingsrecht. Door middel van een vergelijkende analyse tussen Litouwen en Polen enerzijds en de Verenigde Staten anderzijds, bespreekt het hoofdstuk het belang van het stimuleren van advocaten om te investeren in collectieve geschillen. Daarnaast bespreekt het hoofdstuk het risico van resultaatafhankelijke vergoedingen om misbruik van procesrecht te stimuleren, en of Litouwen en Polen bereid zijn om dit soort misbruik te voorkomen althans om de kans op dergelijk misbruik te verminderen.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van de principes die zijn uiteengezet in de Aanbeveling inzake collectieve schadevorderingen. Het geeft de controverse weer omtrent de keuze voor een niet-bindende aanpak en de waarborgen die werden voorgesteld. De focus ligt ook op de mechanismes geïntroduceerd in proactieve lidstaten die een aantal principes van de Europese Commissie naast zich neer hebben gelegd en zich hebben laten inspireren door het Amerikaanse recht teneinde effectiviteit in hun collectieve procedures te verwezenlijken. Dit maakt het mogelijk om na te gaan hoe inzichten van de EU-lidstaten en de VS de ontwikkeling van een gemeenschappelijk collectief-verhaalmechanisme voor inbreuken op het mededingingsrecht in de EU zouden moeten beïnvloeden.

Hoofdstuk 6 bespreekt de grondgedachte van het principe van volledig herstel. Dit omvat een onderzoek naar de reikwijdte van dit principe, en met name naar het effect van de indirecte-afnemerregeling op volledig herstel. Het onderzoekt ook of de bepalingen die zijn aangenomen in het kader van de hervorming van het private mededingingsrecht van de EU (van de richtlijn en de aanbeveling) het bereiken van de doelstelling van volledige vergoeding voor alle geleden schade al dan niet waarschijnlijk maken. Het hoofdstuk onderzoekt ook het belang van de op Amerikaanse leest geschoeide maatregelen die gericht zijn op ontmoediging voor collectieve schadevorderingen in de EU. Dit hoofdstuk is belangrijk voor een goed begrip van de specifieke vereisten voor het verwezenlijken van volledig herstel.

Hoofdstuk 7 heeft tot doel een zo goed mogelijk (voorstel voor een) collectief verhaalmechanisme te ontwerpen dat volledig herstel moet verwezenlijken en bovendien de juridische tradities, althans van sommige lidstaten, eerbiedigt. Aangezien de Europese Commissie ten laatste in 2019 richtsnoeren moet opstellen met betrekking tot de vraag of collectief verhaal al dan niet op het niveau van de EU zal worden geregeld, onderzoekt dit hoofdstuk de mogelijke impact van het voorstel op volledig herstel en of het bijkomende gevolgen zou hebben met betrekking tot ontmoediging. Het hoofdstuk sluit af met een voorstel over hoe de wetgevende maatregel inzake collectieve vorderingen zou moeten worden geformuleerd, indien de EU besluit actie te ondernemen.